

Punt de vista

Lluís Bertran i Saura
 Director de gestió i polítiques públiques
 Centre d'Estudis Econòmics i Socials

Estat del benestar i cultura de l'esforç

L'actual crisi econòmica està posant en evidència quins són els límits de l'estat del benestar. Ja no només des de posicions liberals, sinó també des de la democràcia cristiana i la socialdemocràcia, es coincideix que és del tot insostenible continuar augmentant exponencialment la despesa social. La crisi ens està donant un bany de realitat, i ens obliga a redefinir l'estat del benestar, i, en definitiva, a adaptar els sistemes de protecció social a aquest món global del segle XXI.

No es tracta, però, d'ajustaments conjunturals conseqüència de la recessió econòmica, que un cop superada ens permeti reprendre el camí de la despesa pública desbocada. Ben al contrari, la contenció, l'austeritat, la prudència i l'eficiència semblen principis bàsics que hauran de regir l'actuació dels governs a l'hora d'afrontar la seva despesa social en els propers decennis.

D'una banda, és un fet que l'augment indefinit de la pressió fiscal no és un escenari realista. Hores d'ara, les famílies de classe mitjana ja han de dedicar a impostos entre un 30 i un 40% del total dels seus ingressos, i hem arribat a tipus impositius sobre les rendes del treball de fins al 50%.

D'altra banda, un aspecte clau en els propers anys serà l'eficiència

Puja

en la gestió dels recursos públics. Caldrà fer del sector públic un sector competitiu i amb gran capacitat de resolució. Menys burocràcia i més resposta a les necessitats reals dels ciutadans. Unes administracions públiques més eficients i productives ajudaran de forma notòria la sostenibilitat de l'estat del benestar. Per això, ja no es pot dir que el Govern que més despesa social fa sigui el Govern més social. Per poder valorar si la política d'un Govern és més o menys social haurérem d'analitzar els resultats de les seves accions, i de forma global. Segurament serà més social un Govern que desburocratitza els tràmits per a la creació de petites empreses, que organitza un servei d'ocupació imaginatiu i resolutiu, que amb els mateixos diners més ben gestionats aconsegueix un major nombre de residències per a la gent gran, que aquell Govern que es limita a allargar o augmentar les prestacions d'atur. La realitat d'aquest segle que tot just comença ja no pot sostenir anàlisis simplistes en aquest terreny.

No hi ha dubte que l'estat del benestar és una conquesta social i que s'ha de mantenir, com també s'ha de mantenir la inversió pública. Ara bé, sempre en la justa mesura, sense ofegar la lliure iniciativa dels ciutadans, sense treure'ls motius per llevar-se cada matí per anar a treballar o a buscar feina del que sigui i allà on sigui, sense incentivar una passivitat deshumanitzadora, ajudant aquells i únicament aquells que realment ho necessiten, i esperonant tota la resta perquè pensin més en allò que poden aportar a la comunitat que en allò que en poden rebre.

Cal recuperar els valors de la feina ben feta, de la responsabilitat i de l'esforç personals, i desterrar la idea que l'estat del benestar és un autèntic pare proveïdor, una autèntica barra lliure. Sense deixar de protegir aquelles persones que temporalment o definitivament han quedat excloses dels beneficis del lliure mercat, cal posar major èmfasi en la igualtat d'oportunitats a partir de la formació, en la cultura de l'esforç, en la dignitat i l'autonomia de la persona, en la capacitat de treball i en l'esperit de superació.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
 Capellà del Montanyà
 (ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

Actualitat més o menys actual

Escrivia les últimes setmanes seguint una certa continuïtat lògica. Se m'ha acabat la corda i he d'iniciar altres rumbos, però, cap on continuar o quina direcció prendre? Si no ens plantejem una meta, tot i que sigui imaginària, potser hi arribem i passem de llarg. He pensat que podia dedicar un article a afers relacionats amb l'Església, que darrerament em preocupen. Són realitats, algunes de positives i altres que no ho són tant. El meu propòsit és col·laborar a estimular inquietuds i despertar de letargies.

No podem ignorar, els que pertanyem a aquesta cultura que anomenem occidental, que si d'una banda assistim consternats a la buidor de moltes de les nostres litúrgies, de l'altra, s'escriuen assaigs i es proclama en entrevistes l'existència d'una espiritualitat assumida sincerament, alhora que es reclama el dret a viure-la, generalment, sense la mediació d'organitzacions organitzades d'organismes. De vegades llegim expressions d'aquesta mena: «Crec en un àmbit espiritual que m'uneix a l'univers, sento alguna cosa dins meu que manté i dona sentit a la meua vida, sí, sóc religiós, però sense necessitat de pertànyer a cap església que m'oprimeixi i mediatitzi...»

Reconec que quan sento expressions d'aquesta mena, penso dins meu: «Doncs precisament un dels motius pels quals em sento cristià és perquè projecto la meua existència d'idèntica manera.»

Canvio de tema. Vivim en un món envaït d'informacions socials, de comunicacions de masses, d'empatx de notícies sense transcendència, a les quals donem un valor excessiu i improcedent. Vet aquí un exemple. Es discuteix el canvi d'emplaçament urbà d'unes palmeres o la inoportunitat de plantacions d'eucaliptus, com si en depengués la prosperitat del país. Semblem una societat que gaudeix assaborint conflictes que ens esterilitzen. Ens allunyem d'aquests conglomerats de cultiu de xafardereries i ens trobem la vida ufana dels boscos. Fa uns anys es van cremar grans extensions d'arbres, el paisatge apareixia cendrós i trist. Els mitjans en van parlar. Ara han deixat que la naturalesa s'assereni, el silenci l'ha adobada, els trepitjafarigola incults ja no l'embruten ni incendien, ja ni tan sols s'hi acosten.

Quan sortim de casa buscant un cim, divisant un bonic paisatge o volem trobar-nos de nou amb aquella font que baixa silenciosa, ens trobem envoltats d'una vegetació jove, que creix ufana i se sent un personatge insigne, al qual li és permès de caminar per una encisadora catifa verda. Han crescut les plantes anònimament i ningú no en parla, però amb el seu encís donen fe de la riquesa del terreny.

Em trasllado al terreny eclesial. Abunden i es dona publicitat a discussions sobre si el capteniment de cert clergat és l'adequat o si la manera d'actuar de la jerarquia està d'acord amb la democràcia que ha d'amarar-ho tot. La parauleta, o el seu significat, s'ha elevat a l'altar suprem enclavat al centre de la vida social, oblidant que molts despotes van ser escollits gràcies a ella i que d'això se'n van valer per al seu injust capteniment. Als que desitgen espais on deixar-se amarar d'espiritualitat que doni sentit a la seva vida i ajudes per orientar-los en l'actuació, els sobren aquestes discussions. Gràcies a Déu, mig d'amagat, sense tancar-ne les portes, en erms, en muntanyes o a la gran ciutat, viuen comunitats silencioses, que no fan soroll, que no discuteixen, que simplement adoren i intercedeixen.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
 Degà del Capítol Catedral
 de Barcelona

Som una colla d'incompetents

Gabriel Ginebra, doctor en organització d'empreses, en el seu llibre *Gestió de incompetents: un enfocament innovador de la gestió de persones*, escriu: «Els nens haurien d'estar més presents a les oficines, però també les persones grans, i les que no tenen estudis i els talents mitjans; i els tímids i els que no saben idiomes; i les mares de família que han deixat de treballar durant alguns anys. Si no ho fem així, perdrem molts talents: records, experiències, contactes...» Com qui diu: «Posi un infant a la seva oficina.»

El professor afirma que el reconeixement de la incompetència, la pròpia i l'aliena, és el principi de l'aprenentatge. Aplicació del savi principi del filòsof Sòcrates: «Només sé que no sé res.» «Cada dia —fa l'autor— verifiquem un signe invers en empresaris, intel·lectuals i polítics, que engegats pels seus èxits es neguen a reconèixer els seus errors i a aprendre. No vull dir exemples. El panorama actual de la crisi ho ha posat de manifest, encara que molts altres han de caure del cavall.»

El doctor aclareix: «Posi un nen a la seva oficina.» Els nens són preciosos, però també perfectament incompetents. «La seva presència imposa el valor absolut d'una persona, i subratlla la funció relativa de tota activitat econòmica. Paciència, il·lusió, originalitat, aprenentatge, bon humor, són valors que irradia un nen petit.»

Afegeix que «el treball i la persona són els eixos d'una vida». Entre el treball i la vida hi ha d'haver conciliació, però sovint hi ha contaminació. Dos pesos que recauen en la mateixa esquena. Això causa mal humor a casa i desinfla per al treball de l'endemà. Cita *Caritas in veritate*: un treball que no satisfaci les necessitats profundes personals i familiars del treballador no resulta sostenible a mitjà termini.

Encara l'estudiós escriu que l'empresa hauria de ser una comunitat de persones. La família és el model on es fa un esforç per cercar per a cada persona el seu talent i acomodament. Qualifica de patologia el voler fer massa coses alhora i tan de pressa com sigui possible. Així sempre fem tard. Explica com Joseph Ratzinger, quan era professor, va escriure que l'estrès de les nostres societats opulentes és com el càstig de Sísif, pel fet d'oblidar l'orientació sabàtica de tot treball i de la creació.

Cal ser «un líder prudent, que cerca les virtuts oblidades del silenci, el somriure, la generositat, l'ordre, la perseverança, la sinceritat... la humilitat. Que descobreix els propis errors i tolera els defectes del proïsme. Que domina el seu ofici i estima el seu treball.»

Perdó per la llargada de les meves notes. No es poden llegir coses interessants. L'entrevista té un gran interès. I em fa adonar de la meua incompetència. Perdó.